Riikliku küberturvalisuse uudiskiri

2023-06

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium

CyCON tõi Eestisse üle poole tuhande eksperdi üle maailma

Riigi Infosüsteemi Amet

RIA toetab kahe aasta jooksul Tehnopoli küberkiirendi kaudu idufirmasid 720 000 euroga

TalTech

CR14 ja TalTech sõlmisid leppe Eesti noorte küberkaitsevõistluste edendamiseks

Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium

Seekordses uudiskirjas

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Minister Riisalo: "Ukraina saab Eesti abile enda digiriigi arendamisel olla kindel nii täna kui ka tulevikus" 3

CyCON tõi Eestisse üle poole tuhande eksperdi üle maailma 4

NATO DIANA innovatsioonikiirendi alustab Eestis tööd suvel 4

Riigi Infosüsteemi Amet

RIA toetab kahe aasta jooksul Tehnopoli küberkiirendi kaudu idufirmasid 720 000 euroga 5

BSides Tallinn

BSides Tallinn 2023 6

TalTech

CR14 ja TalTech sõlmisid leppe Eesti noorte küberkaitsevõistluste edendamiseks 6

Mereakadeemias esineb küberkaitse professor Mikko Kiviharju 6

Välisministeerium

Tallinna Küberdiplomaatia Suvekool 7

Tartu Ülikool

Küberinnovatsiooni konverents 14. juunil 2023 Tartus 7

Cybernetica

Cybernetica ja Benini valitsus jätkavad koostööd Benini e-riigi arendamisel 8

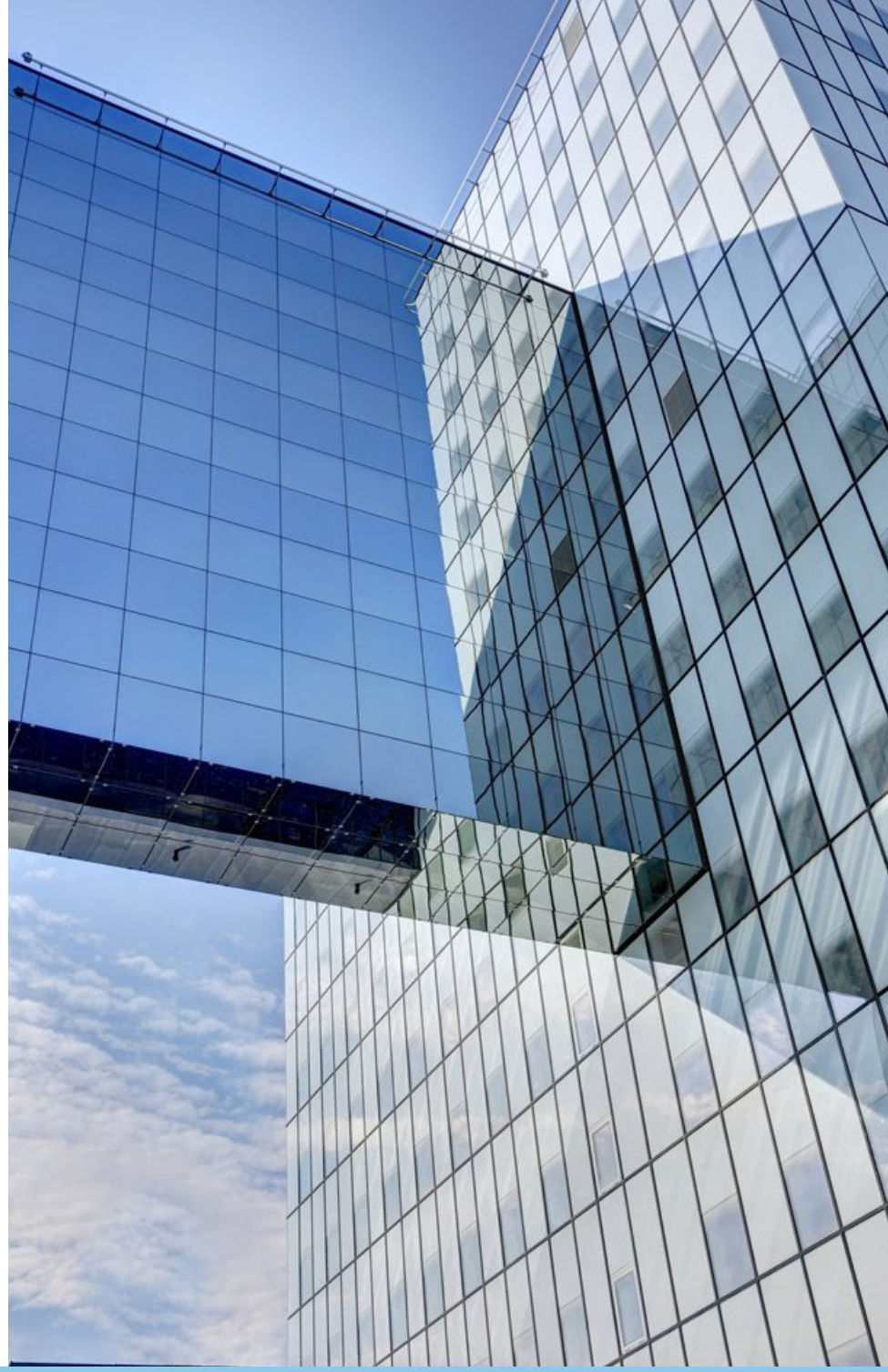

Uudiskirja sisendi andmiseks või liitumiseks kirjuta **carolyn.mets@mkm.ee**

Minister Riisalo: "Ukraina saab Eesti abil enda digiriigi arendamisel olla kindel nii täna kui ka tulevikus"

Majandus- ja infotehnoloogiaminister Tiit Riisalo ütles Ukraina visiidil, et digikoostöö kahe riigi vahel on erinevate teemade lõikes üha tihedam ning vastastikku kasulik. Ta rõhutas, et kaasaegse, turvalise ja kasutajasõbraliku digiriigi edendamine, tõhus reageerimine pidevalt muutuvale küberohupildile ning teenuste toimepidevuse tagamine ka kõige keerulisematel hetkedel eeldab parimate praktikate jagamist.

"Eesti ja Ukraina on maailmas kaks tõelist digiriiki. President Volodõmõr Zelenskõi 2019. aasta visiidiga algas veelgi tihedam digivaldkonna koostöö, mille tulemusena on ukrainlased tänaseks loonud maailma parima mobiilse riigirakenduse Diia. Eesti oli igal sammul Ukrainale toeks ja täna oleme võrdsed partnerid, kes veavad digitaalset arengut üle maailma. Andmete tõhus kasutamine ja tehisintellekti integreerimine avalikesse teenustesse muudab riigid paindlikumaks, efektiivsemaks ning toob uue taseme riigijuhtimisse. Digitaalsetel lahendustel on suur potentsiaal toetada riike kestliku arengu eesmärkide saavutamisel, mis on määrav jätkusuutliku tuleviku loomisel," ütles majandus- ja infotehnoloogiaminister Tiit Riisalo.

Ministri sõnul on Eesti Ukrainale võtmepartner digivalitsemise edendamiseks, kübervastupidavuse parendamiseks ja digiühiskonna laiapõhjalise arengu toetamiseks. Meie asutused nii era- kui ka avalikus sektoris teevad digisiirde hoogsaks jätkumiseks Ukraina kolleegidega tihedat koostööd. "Selle eesmärk on tänu avalike teenuste järjepidevuse tagamisele toetada elanike võimalikult harjumuspärast elukorraldust sõja tingimustes, kaitsta demokraatiat ja suurendada ühiskonna läbipaistvust," ütles Riisalo.

Minister märkis, et Ukraina digiriik on viimastel aastatel muutunud oluliselt küpsemaks ja suuresti Eesti eeskujul on loodud tugev IT arhitektuur. "Eesti ja Ukraina on digisiirde ja küberturvalisuse vallas teinud tihedat koostööd üle kümne aasta. Näeme, et kogemuste ja parimate praktikate jagamine on vilja kandnud ning loonud tugeva vundamendi kriisidega toime tulemiseks," ütles Riisalo. Ta lisas, et kindlasti on pikaajaline usalduslik koostöö võimaldanud Ukraina agiilsust, mis on sõja kontekstis hästi silma paistnud. Ministri sõnul on maailmas vähe riike, mis suudavad loetud päevade või nädalatega luua täiesti uusi e-teenuseid, kuid Ukraina on sellega hakkama saanud. "Ukraina saab Eesti abile enda digiriigi arendamisel olla kindel nii täna kui ka tulevikus. Digiühiskonna arendamine pole sprint, vaid maraton ja oleme hea meelega valmis seda teed koos käima," sõnas Riisalo.

Minister tõi välja, et nii mõneski aspektis tasub meil juba täna Ukrainast eeskuju võtta, sest nende uued teenused on suuresti mobiilipõhised. Näiteks teeme Ukrainaga aktiivset koostööd mRiigi rakenduse loomisel, mis jõuab peagi avalikkuseni ja parendab suhtlust riigiga ning teenuste kättesaadavust. "Tegemist on märgilise sammuga Eesti digiriigi viimisel nutitelefoni ehk inimese taskusse. Meie riiklik mobiilirakendus on ehitatud Ukraina m-riigi tehnilistele komponentidele ja disainile. See on hea näide tugevate ja uuenduslike lahenduste piiriülesest taaskasutamisest," kirjeldas Riisalo.

Minister rõhutas ka majandusliku koostöö olulisust Ukraina taastamisel. Tuleb mõista, et sõja võitmine on üksnes algus. Selleks, et toetada Ukraina majanduse normaliseerumist on võtmetähtsusega äriliste sidemete tugevdamine erinevates sektorites. "Ukrainas ettevõtlusega alustamine või selle jätkamine edastab olulise signaali ja kannab missioonitunnet. See toob kohalikud ettevõtted ja Ukraina riigina lähemale Euroopa Liidule. Ärivõimaluste otsimine kahe riigi

vahel on suurima mõjuga tegevus Ukraina taastamisel ning on tähtis, et suudaksime Ukraina majandust töös hoida. Pingutame selle nimel, et toetada Eesti ettevõtteid võrgustike ehitamisel ja takistuste ületamisel. Meie äridelegatsiooni kohtumised kinnitasid, et võimalusi on Ukrainas palju ja huvi on kahesuunaline. Nüüd jääb üle loota, et peetud vestlused kasvavad reaalseks koostööks või selle laienemiseks," märkis Riisalo.

CyCON tõi Eestisse üle poole tuhande eksperdi üle maailma

29.05-01.06 toimus Tallinnas NATO küberkaitsekoostöö keskuse (CCDCOE) CyCON korraldatud rahvusvaheline küberkonfliktidele keskenduv konverents.

Käsitletavate teemavaldkondade hulgas on rahvusvaheline koostöö, NATO roll, tehnilised nõuded ja väljakutsed, küberkonfliktide olemus ja tulevik, infosõda, rahvusvaheline õigus, regulatsioonid ja palju muud.

CyCon toob igal kevadel kokku üle poole tuhande eksperdi kogu maailmast, kes esindavad valitsusi, eraettevõtteid ja ülikoole. See tähendab ka Eesti ametkondadele rohkelt kohtumisi erinevate Tallinnas viibivate delegatsioonidega.

USA märkis oma kohalolu Eestis ligi 40 liikmelise delegatsiooniga. Näiteks oli siin Valge Maja küberdirektor Kemba Walden, sealse küberagentuuri peadirektor Brandon Wales jpt. Kahe -ja mitmepoolsed (nt ka UA, teiste Balti riikide osalusel) kohtumised toimusid nii Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, Riigi Infosüsteemi Ameti kui ka Välisministeeriumi esindajatega. Käsitluse all lai valik teemasid — Ukraina sõnumid, Hiina tehnoloogiad, pilvetemaatika, kogemuste vahetus US eelmisel aastal vastuvõetud küberstrateegia teemal, võimalik ühine küberõppus, Cyber Rammstein jne.

Hea võimalus tutvusi uuendada ja loodetavasti järgnevad ka reaalselmad tegevused — nt elavam infovahetus Hiina tehnoloogiate ja tarneahelate turvalisuse, samuti pilveteemadel ja ühine küberõppus (viimane toimus 2018).

Fotol digiarengu asekantsler Luukas Ilves ja Valge Maja küberdirektor Kemba Walden

NATO DIANA innovatsioonikiirendi alustab Eestis tööd suvel

Majandus- ja IT-minister Tiit Riisalo kohtus 26.05 Tallinnas hiljuti NATO DIANA innovatsioonikiirendit juhtima asunud professor Deeph Chanaga. Eestis alustab kiirendi tööd tänavu ning siia on planeeritud ka Euroopa peakorteri haru.

„Eesti on NATO-le tugev liitlane ja mul on hea meel, et saame DIANA kiirendis tuua kokku ja panustada oma tugevustega — meie tunnustatud start-up ökosüsteemi ja heal tasemel tehnoloogiaettevõtetega," märkis minister Tiit Riisalo. „NATO kiirendi loob uusi võimalusi nii Eesti kui lähiregiooni iduettevõtjatele kaitsetööstuse arendamiseks ja alliansi ülesel turul konkureerimiseks."

Eestisse tuuakse osa DIANA rahvusvahelisest peakorterist, mis hakkab koordineerima süvatehnoloogiate arendamist kaitse ja julgeoleku vallas. Kiirendis arendatakse kahese kasutusega tehnoloogiaid, st tehnoloogiad on kasutatavad nii tsiviil- kui ka kaitseotstarbel.

Minister rõhutas kohtumisel Chanale, et DIANA käivitamisel tuleb hoida tempot. „Kui soovime, et kiirendisse tuleksid head idufirmad, siis peame säilitama agiilsust ja start-upilikku mõtteviisi. Eestis on ettevalmistused tehtud ja loodan, et vajalikud koostöölepped meie kohalike partnerite ja DIANA vahel saavad sõlmitud esimesel võimalusel, et kiirendi saaks tööd alustada veel enne NATO tippkohtumist juulis," lisas minister.

Eesti kiirendit hakkavad ellu viima teadus- ja ärilinnak Tehnopol koos Tartu Teaduspargi ja ärikiirendi Startup Wiseguys'iga. DIANA kiirendite võrgustikuga ühendatakse mitu siinset uute tehnoloogiate testimiskeskkonda: Tartu Ülikool, TalTech, sihtasutus CR14, Kaitseväe Akadeemia, ettevõte Milrem Robotics, Lennuakadeemia ja Sisekaitseakadeemia. Samuti saavad kõik kiirendis osalevad ettevõtted kasutada ligi sadat NATO riikide testimiskeskust.

Lisaks Eestile avatakse tänavu DIANA kiirendid ka Itaalias Torinos, Taanis Kopenhaagenis ja Ameerika Ühendriikides Seattle'is ja Bostonis.

RIA toetab kahe aasta jooksul Tehnopoli küberkiirendi kaudu idufirmasid 720 000 euroga

Tehnopol Startup Inkubaator ühes Riigi Infosüsteemi Ameti (RIA) ja Euroopa küberpädevuskeskusega (ECCC) korraldavad küberkiirendit, kuhu järgmised kaks aastat on oodatud kandideerima küberturvalisuse valdkonna iduettevõtted. Kiirendisse pääsenud tiimid saavad oma idee arendamiseks tipptasemel nõu ja 48 000 eurot.

Kiirendiprogrammi eesmärgiks on küberturvalisuse valdkonnas uute toodete ja iduettevõtete tekitamine — seeläbi tuuakse turule uusi küberturvalisuse valdkonna tooteid ja teenuseid, mis loovad kasu ka teistele ettevõtetele. Kiirendis osalejate äriideed peavad vastama ühele kahest tingimusest: see peab olema kas tipptasemel küberturvalisuse lahendus erasektorile (eelkõige väiksed ja keskmise suurusega ettevõtted ehk VKE-d) või lahendus, mis keskendub uute tehnoloogiate (tehisintellekt, 5G, masinõpe jmt) küberturvalisusele. Küberkiirendi kahe vooru vältel aidatakse oma tooteid või teenuseid arendada 15 iduettevõttel.

„Iga uue tehnoloogia kasutuselevõtmisega muutub küberturvalisus üha olulisemaks ja pelgalt reeglite kehtestamisest alati ei piisa, et tuvastada turvanõrkuseid, hoida andmeid turvaliselt või heidutada küberkurjategijaid. Kübervaldkonna innovatsioon peab uute tehnoloogiatega kaasas käima ning Euroopa Liit on selle võtnud südameasjaks. Tehnopoliga koos välja töötatud Küberkiirendi aitab ägedatel ja uuenduslikel küberturvalisusega seotud ideedel jõuda turule ja saada tuult tiibadesse," ütles RIA teadus- ja arendusosakonna juhataja Lauri Tankler.

Kiirendi eestvedaja Tehnopol Startup Inkubaatoris, Anne-Liisa Elbrecht, ütles, et ettevõtete digitaliseerimine on täna möödapääsmatu, aga sellega kaasnevad ka erinevad küberturvalisuse riskid, mida peab maandama. „Meie jaoks on oluline toetada maailma muutvaid, suure mõjuga ettevõtteid ehk potentsiaalseid sebrasid, ning küberturvalisusel on siinkohal väga oluline roll. Küberkiirendiga anname hoogu Eesti küberturvalisuse valdkonnas tegutsevatele idufirmadele ja aitame tõsta nende konkurentsivõimet," lisas Elbrecht.

6-kuuline kiirendiprogramm on avatud tudengitele, teadlastele, iduettevõtjatele ja VKE-de spin-off tiimidele. Programm on üles ehitatud sprintide ehk intensiivsete arendustsüklite põhimõttel, kus grupitegevused vahelduvad individuaaltegevustega. Kõigil tiimidel on võimalus osaleda küberturvalisuse koolituste sarjas ning tiimide arengut toetavad pühendunud juhtmentorid. Vajaduspõhiselt kaasatakse ka valdkondlikke eksperte (juriidika, finants, turundus ja kommunikatsioon, müük, disain, intellektuaalomandi kaitse jmt). Kõik tiimid saavad kasutada Tehnopol Startup Inkubaatori koostöötamise keskust, et soodustada

ühtse kogukonna teket ja suurendada koostöövõimalusi teiste idufirmadega.

Küberkiirendisse saab kandideerida 16. juunini. Täpsem info siin.

Küberkiirendit kaasrahastavad Euroopa Liit ja Euroopa küberpädevuskeskus.

BSides Tallinn

BSides Tallinn 2023

Juba 21. septembril 2023 leiab aset järjekorras kolmas BSides Tallinn küberturbe kogukonna üritus Telliskivi linnakus. Tulemas on sisutihe programm esinejatega pealaval ning hands-on workshopid. Tulemata ei jää ka afterparty!

Kuna kogukonna üritus on kogukonna nägu ja olulisi teemasid küberturbe valdkonnas on palju, siis pane oma idee meie poole teele, sest Call for Papers (CFP) on juba avatud.

Lisainfot ürituse ning piletite kohta leiad koduleheküljelt.

TalTech

CR14 ja TalTech sõlmisid leppe Eesti noorte küberkaitsevõistluste edendamiseks

8. mail sõlmisid Kaitseministeeriumi sihtasutus CR14 ja Tallinna Tehnikaülikool (TalTech) koostöökokkuleppe, mille eesmärk on edendada Eesti kooliõpilaste ja üliõpilaste kompetentsi küberkaitse valdkonnas. Kokkuleppe kohaselt võtab CR14 üle juhtrolli kübervõistluse Kübernaaskel korraldamiseks.

Loe lähemalt siit.

Mereakadeemias esineb küberkaitse professor Mikko Kiviharju

Merenduse küberjulgeoleku uurimisrühm korraldab MariCybERA projekti raames teadusseminari, kus esineb küberkaitse professor Mikko Kiviharju. Seminar toimub kolmapäeval, 14. juunil algusega kell 14. Ettekande teema on "Perspectives on the cyber security of artificial intelligence - authorities, theory and future".

Dr Mikko Kiviharju töötab küberkaitse professori ametikohal, mis asub nii Aalto ülikoolis kui ka Kotka Rakenduskõrgkoolis XAMK. Kiviharjul on 20-aastane infoturbe, krüptograafia, häkkimise ja mobiilivõrkude alane kogemus Soome Kaitseuuringute Agentuurist. Tema praegune fookusvaldkond on käidutehnoloogiate küberturvalisus, eriti nende masinõppe komponente arvesse võttes.

Seminar toimub inglise keeles TalTech Eesti Mereakadeemias ja Teamsis, detailsem info siin.

Välisministeerium

Tallinna Küberdiplomaatia Suvekool

12.-16.06 korraldab Välisministeerium koostöös eGA, ESTDEV-i ja DG INTPA-ga neljanda Tallinna Küberdiplomaatia Suvekooli.

Suvekool koosneb mitmetahulisest õppeprogrammist 50 osalejale, kellest pooled on nn. globaalse lõuna ja pooled lääneriikide esindajad. Kokku osaleb suvekoolis huvilisi 50-st riigist.

Viiepäevase programmi käigus käsitletakse laia ringi teemasid: digitaliseerimine; rahvusvaheline küberjulgeolek ja riikide vastutustundlik käitumine; küberjulgeoleku raamistike jõustamine; kübervõimearendus ja küberkerksuse parandamine. Lisaks toimub suvekooli raames küberõppus.

Lisainfo siit.

Tartu Ülikool

Küberinnovatsiooni konverents 14. juunil 2023 Tartus

Konverentsile „Küberinnovatsioon 2023 Tartu", toimub 14. juunil 2023 Tartu Ülikooli Delta õppe- ja teadushoones.

Konverentsil kohtuvad informaatika-, infoturbe- ja küberneetikahuvilised. Konverents on eesti keeles. Esinejad räägivad küberinnovatsioonist ühiskonnas ja tööstuses ning lavale jõuavad ka küberinnovatsiooni tulevikutegijad.

Andres Kütt vaatab tagasi sellele, kuidas inimesed on küberinnovatsiooni tegema sattunud. Tarkvaraarendaja Taimo Peelo toob teemaks interneti trendide võidujooksu. Tartu Ülikooli keeletehnoloogia professor Mark Fišel peab teadusloengu keelemudelitest. Cybernetica AS infoturbeinstituudi direktor Dan Bogdanov ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla kvaliteediteenistuse juht Priit Tohver teevad tagasivaate HOIA äpi elukaarele ja tema õdedele-vendadele. Cybernetica ASi arendusjuht Arne Ansper arutleb teemal, mis on uus X-tee. Esinejaid on varuks teisigi. Samuti toimuvad töötoad, kus saab muuhulgas tinutada, plokiahelat meisterdada ja proovida, kuidas oma virtuaalsed ideed läbi 3D printeri füüsilisse vormi panna.

Terve konverentsi ajal on avatud Tartu Ülikooli arvutimuuseum, saab tutvuda tudengite IT-projektide stendiettekannetega ning osaleda põneval ekskursioonil Delta õppe- ja teadushoones. Konverentsipäeva lõpetab õhtune programm Aparaaditehase Gutenbergi saalis.

Konverentsi programmi leiab siit.

Konverentsi suurtoetaja on Guardtime, Startup Estonia, EAS+KredEx ning toetajad CHESS ja Tartu Häkkerikoda. Peakorraldaja on Tartu Ülikooli arvutiteaduse instituut.

Cybernetica ja Benini valitsus jätkavad koostööd Benini e-riigi arendamisel

Cybernetica ja Benini valitsus uuendasid partnerluse kokkulepet Eesti mudelil põhineva andmevahetusplatvormi UXP arendamiseks. Esialgne projekt, mis toimus aastatel 2018—2020, on toonud Beninile tulemusliku digitransformatsiooni ja parandanud oluliselt avalikke teenuseid ning riigi valitsemist. Praeguse seisuga kasutab UXP-i üle 30 riigiasutuse ja saadaval on üle 100 erineva e-teenuse. Uuendatud leping sisaldab kodanikuportaali tugi-, hooldus- ning nõustamisteenuseid.

Eesti andmevahetusmudel on globaalselt tunnustatud tänu selle efektiivsusele ja turvalisusele, samuti seetõttu, et kodanikel on kontroll oma andmete üle. Selle partnerluse kaudu on Cybernetica koos kohalike partneritega aidanud Benini valitsusel välja töötada kodanikuportaali ja andmevahetusplatvormi, mis võimaldavad turvalist ja tõhusat andmete jagamist valitsusasutuste vahel ja erasektoriga. Need lahendused on juba näidanud oma potentsiaali avalike teenuste pakkumise parandamisel, mille hulka kuuluvad tervishoid, haridus ja sotsiaalhoolekanne.

„Meie koostöö Beniniga on olnud suurepärane edulugu," ütles Cybernetica andmevahetustehnoloogiate juht Maksim Ovtšinnikov. „Oleme uhked, et oleme andnud oma panuse Benini riigi digitransformatsioonile ning võimaldanud riigiasutuste ja kodanike vahel turvalisemat ja tõhusamat andmete jagamist. Meie tehnoloogia on parandanud inimeste elusid ja ootame huviga meie koostöö edasist arengut."

Lisaks märkis Ovtšinnikov, et ettevõttel on plaanis tuua UXP tehnoloogia veelgi rohkematesse Aafrika riikidesse — hetkel on fookuses frankofoonia piirkond Lääne-Aafrikas. Lisaks Beninile kasutatakse UXP-il põninevat e-valitsemise süsteemi Tuneesias ja Namiibias.

„ASIN Benin viib ellu riiklikku IKT tegevuskava. Sellest lähtuvalt on meie eesmärgid koos partneritega tagada valitsuse digitaristu arendus ja riigiteenuste digitaliseerimine, mis lihtsustab kodanike ja ettevõtete juurdepääsu riigiteenustele," kommenteeris Riigi Infosüsteemide ja Teenuste Ameti (ASIN) peadirektor Marc-André Loko.

„Benini eesmärk on olla 2026. aastaks võrguteenuste indeksi kontinentaalsel juhtpositsioonil ning see on võimalik sidusate strateegiate ja parimate partnerluste kaudu. Tänu uuendatud lepingule Cyberneticaga on Benin selle poole teel," jätkas ta.

Cybernetica arendatud UXP andmevahetusplatvorm järgib samu põhimõtteid nagu X-tee tehnoloogia, mis võimaldab turvalist peer-to-peer andmevahetust erinevate organisatsioonide vahel. Tänu digiallkirjade ja krüpteerimise toele tagab platvorm kodanike andmete turvalisuse.

Cybernetica on üks Eesti juhtivaid arendusettevõtteid, omades pikaajalist kogemust e-valitsuse juurutamisel Eestis, sealhulgas e-riigi põhilise andmevahetuse infrastruktuuri (X-tee), digiidentiteedi (SplitKey) ja Eesti interneti-hääletamise tarkvara arendamises. Cybernetica on üle 10 aasta keskendunud e-riigi tehnoloogiate juurutamisele kogu maailmas, sealhulgas Ukraina, Jaapan, Tuneesia, Bahama, Gröönimaa jm.

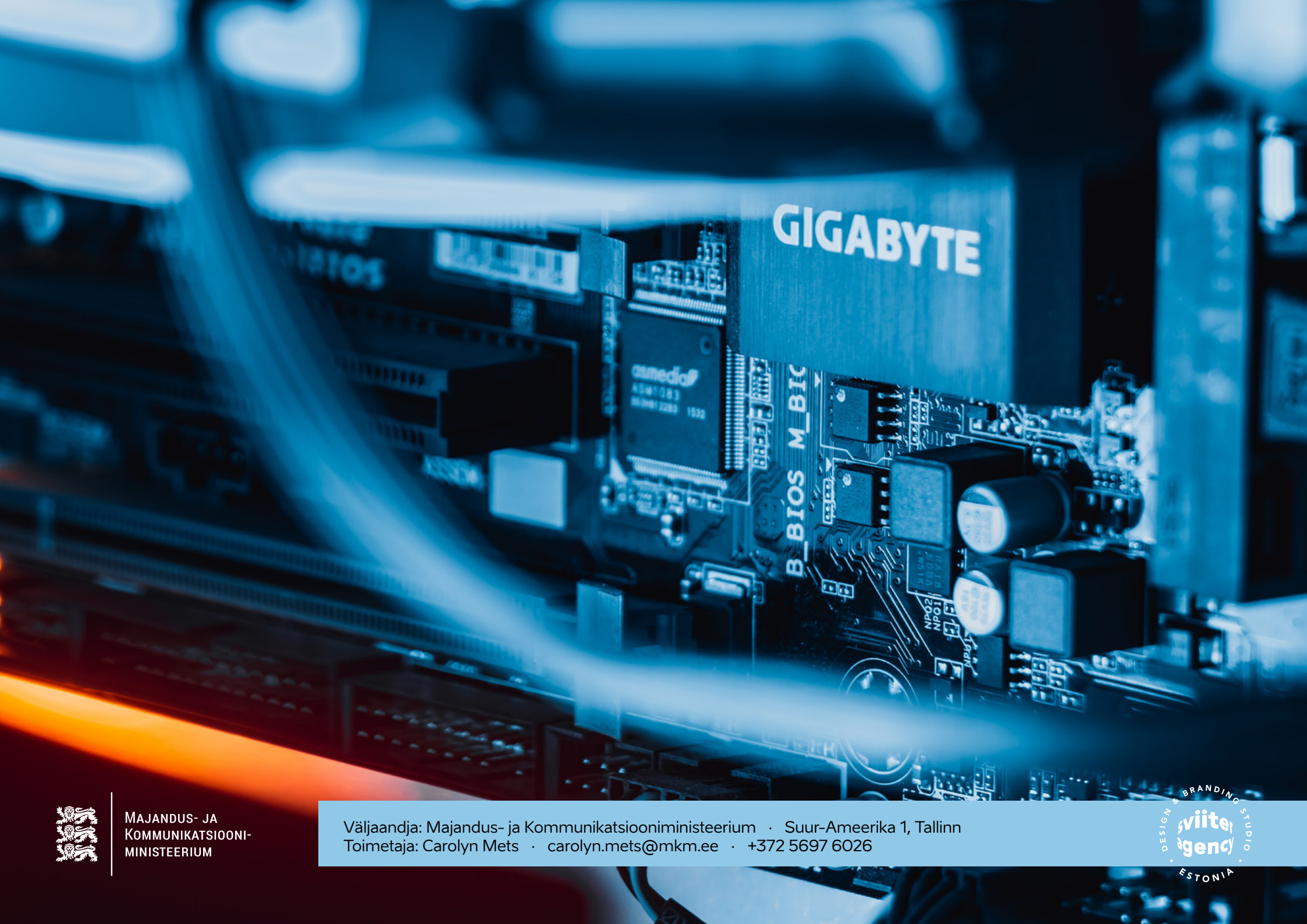

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONI-MINISTEERIUM

Väljaandja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium · Suur-Ameerika 1, Tallinn
Toimetaja: Carolyn Mets · carolyn.mets@mkm.ee · +372 5697 6026

DESIGN & BRANDING STUDIO ESTONIA